

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз	15
Бірінші тарау. Кіріспе	22
Зерттеу әдістерін неліктен зерделеу керек?	24
<i>Зерттеу нәтижесін қолдану</i>	<i>24</i>
<i>Зерттеу нәтижесін шығару</i>	<i>26</i>
Әлеуметтік әлемге қатысты әдіснамалық тәсілдер.....	27
<i>Зерттеу алдындағы кейбір сұрақтар.....</i>	<i>28</i>
<i>Эксперименттің жауабы.....</i>	<i>30</i>
<i>Сауалнама зерттеуінің жауабы.....</i>	<i>31</i>
<i>Далалық зерттеудің жауабы</i>	<i>32</i>
<i>Қолда бар деректерден алынған жауап</i>	<i>34</i>
Қорытынды.....	36
<i>Кітапқа қысқаша шолу.....</i>	<i>37</i>
БІРІНШІ БӨЛІМ.	
Әлеуметтік зерттеудің ғылыми және этикалық контексі	41
Екінші тарау. Ғылымның табиғаты	42
Ғылымның мақсаты	42
Ғылымның нәтижесі.....	43
<i>Ғылыми және ғылыми емес сұрақтар</i>	<i>43</i>
<i>Білім сипаттама ретінде</i>	<i>44</i>
<i>Білім түсіндірме әрі болжам ретінде</i>	<i>46</i>
<i>Білім түсінік ретінде</i>	<i>48</i>
<i>Өзгермелі білім</i>	<i>50</i>
Білім процесс ретінде	52
<i>Дюркгеймнің суицид туралы зерттеуі</i>	<i>55</i>
<i>Логикалық пайымдау</i>	<i>58</i>
<i>Эмпиризм.....</i>	<i>61</i>
<i>Объективтік.....</i>	<i>62</i>
<i>Бақылау</i>	<i>64</i>
Ғылыми зерттеуге сын	67
<i>Ғылыми зерттеудің идеалы мен шындығы</i>	<i>68</i>
<i>Әлеуметтік ғылымның балама модельдері.....</i>	<i>70</i>
Түйін	74
Үшінші тарау. Зерттеу этикасы	77
Деректерді жинау мен талдау	79
Зерттеуге қатысушылармен қарым-қатынас орнату	83
<i>Зиян келтіру.....</i>	<i>83</i>
<i>Ақпараттандырылған келісім</i>	<i>87</i>
<i>Алдау.....</i>	<i>91</i>
<i>Жауап алу</i>	<i>94</i>

Этикалық шешім қабылдау.....	100
Әлеуметтік зерттеудегі құндылықтар: ғылым және қоғам.....	108
Құндылықтың бейтараптығы туралы мәселе.....	108
Жеке құндылықтарды басқару.....	110
Зерттеу нәтижелерін қолдану.....	112
Түйін.....	116
ЕКІНШІ БӨЛІМ. Зерттеу дизайны.....	119
Төртінші тарау. Зерттеу дизайнының элементтері.....	120
Зерттеу тақырыбының туындау себептері.....	120
Талдау бірліктері.....	122
Жиынтық дерек.....	124
Экологиялық қателік.....	125
Айнымалылар.....	127
Айнымалы түрлері.....	127
Байланыс.....	131
Сапалық айнымалылар арасындағы байланыс.....	133
Сандық айнымалылар арасындағы байланыс.....	135
Сапалық және сандық айнымалылар арасындағы байланыс.....	138
Статистикалық елеулі байланыс.....	139
Себеп-салдарлық байланыс табиғаты.....	141
Сұрақтар мен гипотезалар қалыптастыру.....	150
Зерттеу мақсаттары мен зерттеу дизайны.....	154
Әлеуметтік зерттеу кезеңдері.....	156
1-кезең: зерттеу сұрақтарын қалыптастыру.....	157
2-кезең: зерттеу дизайнына дайындық.....	157
3-кезең: өлшеу.....	157
4-кезең: іріктеу.....	158
5-кезең: деректерді жинақтау.....	158
6-кезең: деректерді өңдеу.....	158
7-кезең: деректерді талдау мен интерпретациялау.....	158
Түйін.....	159
Бесінші тарау. Өлшеу.....	163
Өлшеу процесі.....	163
Концептуалдау.....	164
Операционалдау.....	166
Әлеуметтік зерттеулердегі операционал анықтамалар.....	170
Ауызша баяндама.....	171
Бақылау.....	173
Архив жазбалары.....	173
Операционал анықтамаларды сұрыптау.....	174
Өлшеу деңгейлері.....	176
Номинал өлшеу.....	176
Реттік өлшеу.....	177
Интервал өлшеу.....	179

Қатынас өлшемі.....	179
Талқылау.....	180
Сенімділік пен жарамдылық.....	181
Қате көзі.....	182
Сенімділікті бағалау.....	186
Сенімділікті сынау мен қайта сынау.....	186
Жартылай сплит және ішкі сәйкестік сенімділігі.....	187
Интеркодтаушы сенімділік.....	188
Сенімділікті жақсарту.....	189
Жарамдылықты бағалау.....	190
Субъектив жарамдылықты тексеру.....	190
Критерийге қатысты жарамдылықты тексеру.....	192
Құрылым жарамдылығын тексеру.....	193
Сенімділік пен жарамдылық жөніндегі соңғы ескертпе.....	199
Түйін.....	199
Алтыншы тарау. Іріктеу.....	204
Іріктеме не үшін керек?.....	205
Негізгі жиынтық анықтамасы.....	207
Іріктеу дизайндары.....	214
Ықтимал іріктеу.....	215
Кездейсоқ сұрыптау.....	215
Қарапайым кездейсоқ іріктеу.....	216
Стратификацияланған кездейсоқ іріктеу.....	222
Кластерлі іріктеу.....	225
Жүйелі іріктеу.....	230
Ықтимал емес іріктеу.....	232
Ыңғайлы іріктеу.....	233
Мақсатты іріктеу.....	233
Квоталық іріктеу.....	234
Өзге іріктеу дизайндары.....	236
Ықтимал және ықтимал емес комбинацияланған іріктеу.....	237
Рефералды іріктеу.....	238
Іріктеу дизайнын таңдауға ықпал ететін факторлар.....	239
Зерттеу кезеңдері және деректі қолдану.....	240
Қолда бар ресурстар.....	240
Дерек жинау әдісі.....	241
Іріктеме көлемін анықтайтын факторлар.....	241
Жиынтықтың әртектілігі.....	242
Қажетті нақтылық.....	242
Іріктеу дизайны.....	245
Қолда бар ресурстар.....	246
Жоспарланған бөліністер саны.....	246
Іріктеу қатесі мен жалпылау жөнінде соңғы ескертпе.....	247
Түйін.....	249

ҮШІНШІ БӨЛІМ. Деректерді жинақтау әдістері.....	257
Жетінші тарау. Эксперимент жүргізу	258
Эксперимент жүргізу логикасы	258
Себеп-салдарлық байланысты сынау	259
Сәйкестендіру мен кездейсоқ тағайындау	261
Ішкі және сыртқы жарамдылық.....	263
Эксперименттердегі іріктеу	266
Эксперименттерді ұйымдастыру	269
Мысал: кім араласады?.....	270
Субъектілер жинағы мен ақпараттандырылған келісім.....	274
Экспериментке кіріспе	274
Эксперименттік манипуляция.....	275
Манипуляцияны тексеру.....	275
Тәуелді айнымалыны өлшеу.....	276
Дебрифинг.....	277
Претестілеу	278
Эксперименттік және күнделікті өмірдегі шынайылық	279
Эксперимент әлеуметтік шара ретінде.....	280
Талап етілетін сипаттамалар.....	281
Бағалаудан имену.....	283
Эксперименттік субъектілерге өзге мотивтер	284
Эксперимент жүргізушінің әсері.....	285
Эксперимент жүргізудің әлеуметтік сипатынан туындайтын бұрмалауларды барынша азайту	286
Зертхана сыртында эксперимент жүргізу	288
Далалық эксперименттер	289
Сауалнама зерттеуіндегі эксперименттік дизайнердары	293
Жеке тұлғалардан өзге талдау бірліктері.....	295
Түйін	297
Сегізінші тарау. Эксперименттік дизайн	301
Ішкі жарамдылыққа төнген қауіп.....	302
Экспериментке дейінгі дизайнердар.....	307
1-дизайн: бір реттік кейсті зерттеу	307
2-дизайн: бір топтық претест және посттест дизайны	308
3-дизайн: статикалық топты салыстыру	309
Шынайы эксперименттік дизайнердар	310
4-дизайн: претест және посттест бақылау тобы дизайны	311
5-дизайн: посттест – тек бақылау тобының дизайны	313
6-дизайн: Соломонның төрт топтық дизайны	313
Субъектішілік дизайнердар	314
Шынайы эксперимент жүргізу дизайнына шолу.....	316
Факторлы эксперименттік дизайнердар	318
Өзара байланысу әсері.....	321
Квази-эксперименттік дизайнердар.....	325
1-мысал: нәсіларалық көзқарас пен жазғы лагерьдегі мінез-құлық.....	329

2-мысал: Коннектикуттагі жылдамдықты арттырумен күрес	332
Түйін	335
Тоғызыншы тарау. Сауалнама зерттеуі.....	339
Сауалнама зерттеуінің басты сипаты	339
<i>Кең ауқымды ықтимал іріктеме.....</i>	340
<i>Жүйелі процедуралар: сұхбаттар мен анкеталар.....</i>	342
<i>Құрылымдалмаған және құрылымдалған сұхбаттасу.....</i>	342
<i>Сандық деректерді талдау</i>	344
<i>Сауалнаманы екінші рет талдау</i>	345
Сауалнама зерттеуі дизайны.....	347
<i>Кросс-секциялық дизайндар</i>	347
<i>Ұзақмерзімді дизайндар</i>	349
Сауалнама зерттеуі кезеңдері: жоспарлау.....	353
Бетпе-бет және телефон арқылы сұхбаттасу.....	360
<i>Бетпе-бет сұхбаттасу</i>	361
<i>Телефон арқылы сұхбат алу.....</i>	363
Қағазға жазып алынатын сауалнама	366
Компьютердің көмегімен телефон арқылы сұхбат алу	368
Аралас режим сауалнамасы	371
Далалық жұмыстарды басқару.....	373
<i>Сұхбат алушыны рекрутинг жасау және таңдау.....</i>	373
<i>Сұхбат алушыны оқыту.....</i>	375
<i>Претестілеу</i>	376
<i>Сұхбат алу.....</i>	380
<i>Супервизия және сапаны бақылау</i>	387
<i>Кейінгі іс-қимылдар.....</i>	388
Сауалнаманың артықшылығы және шектеулері.....	390
Түйін	393
Оныншы тарау. Сауалнаманы құралмен жабдықтау.....	397
Сауалнамаға әлеуметтік жағдай ретінде қарау.....	398
Сауалнама дизайнерлері қолдана алатын материалдар	402
<i>Ашық сұрақтар және жабық сұрақтар.....</i>	402
<i>Тура және жанама сұрақтар</i>	406
<i>Жауап форматтары.....</i>	409
<i>Визуалды және медиа құралдар</i>	413
<i>Қалыптасқан сұрақтар</i>	414
Эскиздер не алдын ала дайындық	415
<i>Кіріспе</i>	416
<i>Шетін және қалыпты сұрақтарды қою реті</i>	417
<i>Кезек, ағын және ойысу.....</i>	417
Эскизді толтыру: элементтерді енгізу.....	420
<i>Тілді тиімді қолдану</i>	420
<i>«Адам көзқарасының шегі» проблемасы</i>	426
<i>Себептерді талдау.....</i>	429
<i>Есте сақтау мәселесі.....</i>	431

Жауап берудегі бұрмалау проблемалары	434
Форматқа қатысты ұсыныстар	436
Аралас режимді құрал дизайны	438
Бағалау және претестілеу.....	439
Когнитивтік зертханалық сұхбаттасу	440
Далалық претестілеу	442
Түйін	446
Он бірінші тарау. Далалық зерттеу	452
Далалық зерттеудің жалпы ерекшеліктері	454
Қарапайым және жылдам зерттеу дизайнын қалыптастыру	454
Табиғи ортада тікелей бақылау жүргізу	457
Құрылымдалмаған және жартылай құрылымдалған сұхбат.....	464
Сапалық деректі талдау	467
Далалық зерттеудің кезеңдері	468
Үйсіз-күйсіздер туралы далалық зерттеу.....	468
Зерттеу ортасын таңдау	471
Респонденттермен байланыс орнату	474
Өзін таныстыру	477
Ақпарат жинау.....	482
Деректі талдау.....	487
Далалық зерттеудің артықшылықтары мен шектеулері.....	492
Түйін	496
Он екінші тарау. Қолда бар деректі пайдалана отырып зерттеу	502
Қолда бар дереккөздер	502
Жалпыға ортақ құжаттар мен ресми есептер	503
Жеке құжаттар	509
Масс-медиа	510
Физикалық, бейвербалды дәлел	513
Әлеуметтік ғылымдардың деректер архиві.....	513
Big Data	514
Қолда бар деректі зерттеудегі әдіснаманың жалпы мәселелері	517
Қолда бар деректі іздеу және рәсімдеу	517
Негізгі тұжырымдамаларды өлшеу	518
Деректі бағалау және түзету	519
Деректің толықтығын бағалау.....	522
Тарихи талдау	524
Дескриптив және аналитикалық тарих	525
Құжат түріндегі дәлелдермен жұмыс істеу.....	528
Тарихи интерпретация	531
Контент-анализ	534
Контент категориясын таңдау мен анықтау.....	535
Талдау бірлігін анықтау	536
Есептеу жүйесі жөнінде шешім қабылдау	536
Талдау жасау	539

Қолда бар деректермен зерттеу жүргізудің артықшылығы мен кемшілігі	541
Түйін	545
Он үшінші тарау. Көптік әдіс	550
Триангуляция	550
Бір зерттеу аясындағы бірнеше тұжырымдаманың көптік өлшемі	554
Құрама өлшемдер: индекстер мен шкалалар	555
Құрылымдық теңестіру арқылы модельдеу	563
Әртүрлі зерттеулерде гипотезаларды көптік әдіспен тестілеу	564
Бір зерттеу стратегиясын қолданып қайталау: әлеуметтік шеттетілу және көмек	565
Өзге зерттеу стратегияларын қолданған қайталаулар	568
Әлеуметтік зерттеудегі негізгі төрт тәсілді салыстыру	572
Мета-талдау	576
Мәселені анықтау	577
Дерек жинау	579
Деректерді бағалау	580
Талдау мен интерпретация	581
Қоғамға таныстыру	582
Түйін	582
Он төртінші тарау. Бағалау зерттеуі	587
Зерттеу іріктемесі мен негізі	587
1-мысал: бостандыққа шыққан тұтқындарға көмек	590
2-мысал: мас күйде көлік жүргізуге тыйым салу	592
3-мысал: қылмыстық топқа мүше болу мен кәмелетке толмағандар арасындағы бұзақылыққа қарсы тұру	593
Бағалау зерттеуі түрлері	596
Мәселені анықтау: концептуалдау және анықтау	597
Саяси амалдарды жоспарлау: қажеттіліктер мен әлеуметтік ықпалды бағалау	600
Бағдарламаны әзірлеу: формативті бағалау	602
Бағдарламаны жүзеге асыру: процессті бағалау	603
Бағдарламаны бағалау: әсер мен тиімділікті бағалау	605
Бағалау зерттеуіндегі әдіснамалық мәселелер	608
Теория зерттеу нұсқаулығы ретінде	609
Зерттеу дизайны және ішкі жарамдылық	611
Өлшеу жарамдылығы	622
Сыртқы жарамдылық	624
Бағалау зерттеуінің әлеуметтік және саяси контексі	627
Түйін	629

ТӨРТІНШІ БӨЛІМ. Деректерді өңдеу, талдау және интерпретациялау ... 635

Он бесінші тарау. Деректерді өңдеу және қарапайым деректерді талдау ... 636

Талдау кезеңдеріне алдын ала көз жүгірту	636
Дерек өңдеу	638
Редакциялау.....	638
Кодтау.....	640
Дерек енгізу.....	643
Тазарту.....	644
Дерек матрицасы мен құжаттама	646
Әлеуметтік зерттеудегі статистика функциялары	650
Деректерді тексеру және модификациялау	652
Номинал және реттік шкала айнымалылары	652
Интервал және қатынас шкаласының айнымалылары	656
Гипотезаны алдын ала сынау.....	664
Номинал және реттік шкала айнымалылары	664
Интервал және қатынас шкаласының айнымалылары	673
Түйін	678
Он алтыншы тарау. Мультивариатив талдау	684
Айнымалылар арасындағы байланысты модельдеу	686
Нұсқар диаграмма	686
Стохастикалық және жүйелі компоненттер	689
Модельдеу процесі.....	690
Кестені әзірлеу: кестелер мен басқалар	691
Көптік регрессия талдауы	700
1-мысал: Америка қалаларының моральдық интеграциясы	701
2-мысал: мектепаралық спорт және оқу үлгерімі.....	704
3-мысал: алкогольді ішімдік ішу, ұйқы және оқу үлгерімі.....	717
Басқа модельдеу техникалары	720
Түйін	721
Он жетінші тарау. Зерттеу есептерін жазу.....	726
Әдебиеттерді іздеу.....	726
Интернетті пайдалану.....	727
Кітапхананы пайдалану.....	728
Жоспарлау және жазуға дайындалу.....	734
Негізгі тақырып атаулары	737
Аңдатпа	737
Кіріспе	738
Әдебиетке шолу	739
Әдістер	739
Нәтижелер.....	740
Талқылау.....	741
Редакциялау және өзге де дүниелер	742
Көлемі	743
Плагиатқа жол бермеу	743
Зерттеу жұмысын жариялау.....	744
Түйін	747
Глоссарий.....	749
Сілтемелер	776
Кітаптың қазақ тіліндегі басылымын әзірлеген шығармашылық топ.....	814